

ଜନନୀ—ସତେ ଯିବୁ ରେ ଧନ । ତୋତେ ଗୁଣୁ ମୁଁ ଯେ ବାର
ବର୍ଷର ଲୁହ ପୋଛିଦେଇଛି । ଏବେ ତୋତେ ଛାଡ଼ି ମୁଁ
ବଞ୍ଚିବି କିପରି କହିଲୁ ?

ଧର୍ମପଦ—ତୁମେ ଚିନ୍ତା କର ନାହିଁ ମା । ବାପା ଖମାତେ ଦେଖି
କେଡ଼େ ଖୁସି ହେବେ ଭାବିଲୁ । ତାଙ୍କର କୁଣ୍ଡଳ ସମାଗୁର
ଘେନି ମୁଁ ଅଳ୍ପ ଦିନରେ ଫେରିଆସିବି ଯେ !

ଜନନୀ—ହେଉ ଡେବେ ଯାଅ ରେ ବାବୁ । ବାପାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବୁ,
ତୋତେ ମୁଁ ମନା କରିବି କିପରି ? ଅଣୀବୀଦ କରୁଛି,
ତୁ ତୋହର ବାପା ଅଜ୍ଞାନର ଟେକ ରଖ । ମାତ୍ର ବାପାପୁଅ
ତ କେନ୍ଦ୍ର କାହାରକୁ ଦେଖି ନାହିଁ, ଚିହ୍ନାଚିହ୍ନି ହେବା
କିପରି ? ଅମ ବାଡ଼ିର କୋଳଗଣ୍ଡିକ ଘେନି ଯା । ଏହାକୁ
ଦେଖାଇଲେ ବାପା ତୋତେ ନିଶ୍ଚୟ ଚିହ୍ନିପାରବେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ

- ୧ । କୋଣାର୍କ ମନ୍ଦିର କେଉଁଠାରେ ? ଏହା କେଉଁ ରାଜାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା
ତିଆରି ହୋଇଥିଲା ?
- ୨ । ଧର୍ମପଦ ଓ ତାହାର ଜନନୀଙ୍କ କଥୋପକଥନକୁ ସଂକ୍ଷେପରେ
ନିଜ ଭାଷାରେ ଲେଖ ।
- ୩ । କୋଣାର୍କମନ୍ଦିରର ଗଠନପ୍ରଣାଳୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଗୋଟିଏ ରଚନା
ଲେଖ ।
- ୪ । ଟେକ ରଖିବା, ରକ୍ତ ଶୁଖିଯିବା, ବୁକୁ ବୁଣେମୋଟ ହେବା,
ମନ ଘାଣ୍ଟିହେବା—ଏଗୁଡ଼ିକର ମନ୍ତ୍ର ପ୍ରକାଶ କର ।

ପ୍ରାଣବଳି

(୨)

ଧର୍ମପଦ ମାତାଙ୍କଠାରୁ କୋଳିଭବ ଘେନି କୋଣାର୍କରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ପିତାଙ୍କୁ ପରିଚୟ ଦେବା ଅଗରୁ ସେ ଶୁଣିଲା, ମନ୍ଦିରର ଅନ୍ତସରୁ ଅଂଶ ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାହାର ରୂତାକୁ କେହି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ତେଣୁ ରାଜା ଅଦେଶ କରିଥିଲେ ଯେ ସେହି ଦିନକମଧ୍ୟରେ ଦେଉଳର ରୂତାକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନ କଲେ ବାର ଶହ ବଡ଼େଇଙ୍କ ମୁଣ୍ଡକାଟ ହେବ । ଧର୍ମପଦ ତାହାର ବଂଶଜତ ବ୍ୟବସାୟ କିଛି କିଛି ଶିଖିଥିଲା । ରାଜାଙ୍କ କଠୋର ଅଦେଶରେ କାରଗରମାନଙ୍କୁ ଚିନ୍ତାମଗ୍ନ ଦେଖି ସେ ଯାଇ ମନ୍ଦିରର ରୂତା ପରୀକ୍ଷା କଲ ଏବଂ ଅକ୍ଳେଶରେ ତାହାକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ପାରିଥିଲା । ତାହାର ଅଦ୍ଭୁତ ଶକ୍ତି ଯୋଗୁ କାରଗରମାନେ ପ୍ରାଣ ପାଇ ଅଦ୍ଭାସିତ ହେଲେ । କିନ୍ତୁ ଧର୍ମପଦ ଜାଣିତ ରହିଲେ କାଳେ ଏ କଥା ପ୍ରକାଶ ପାଇଯିବ, ଏହି ଭୟରେ ତାହାର ପ୍ରାଣନାଶ କରିବାକୁ ସେମାନେ ପ୍ଳିର କଲେ । ଧର୍ମପଦ ସେ କଥା ଜାଣିପାରି ନିଜେ ମରବାପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲା ।

ଏହି ଘଟଣାରେ ବିସ୍ମିତ ହୋଇ ଧର୍ମପଦର ପିତା ବାଳକଟିର ପରିଚୟ ପାଇବା ଲାଗି ତାହାକୁ ଲାକ ପଚାରିଲେ, “କିଏ ତୁ ବାଳକ, ଏଡ଼େ ବଡ଼ ଦୁଃସାହସିକ କାର୍ଯ୍ୟ କଲ ? ଯେଉଁ ମନ୍ଦିରର ରୂତାକୁ ଓଡ଼ିଶାର ବାର ଶହ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବଳାଶି ନିର୍ମାଣ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେଲେ ନାହିଁ, ତୁ ତାହାକୁ ଏତେ ସହଜରେ ପାରିଲୁ କିପରି ? କିନ୍ତୁ ଏହାର ଫଳ କ'ଣ ହେବ ଜାଣି କି ?”

ଧର୍ମପଦ ପ୍ରଥମେ ଅପଣାର ପରିଚୟ ନ ଦେଇ କହିଲେ,
 “ଜାଣି, ଏଥିପାଇଁ ମୋତେ ନିଜ ମସ୍ତକ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।
 କିନ୍ତୁ ମରବାକୁ ମୋର ତଳେ ଦୁଃଖ ନାହିଁ । ବାର ଶହ
 ବିକାଶିକ ଜୀବନ ରଖି, ପୁଣି ଉତ୍ତଳର ଏହି ବିଶାଳ କାନ୍ଦିକୁ
 ପୁଣି କର ମୁଁ ଯେଉଁ ଅନନ୍ଦ ପାଇଅଛି, ତାହା ତୁଳନାରେ
 ମରଣ ଅତି ତୁଳୁ ।”

ପିତା—ଧନ୍ୟ ତୋର ସାହସ ! ଏହି ଅଳ୍ପ ବୟସରେ ଏଡ଼େ ବଡ଼
 କଥା ତୁ କାହୁଁ ଶିଖିଲୁ ? ଯେଉଁ ଦେଶରେ ତୋହ ପରି
 ବାଳକର ଜନ୍ମ ହୋଇଛି, ସେ ଦେଶରେ କେଉଁ
 କୋଣାର୍କ ଅବଶ୍ୟକ ? ଭଗୀରଥ ହୋଇ ବିକାଶି-
 ବଶକୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବାକୁ ଜନ୍ମଲଭ କରିଥିଲୁ କିଏ
 ତୁହି ? ବାଳକ ହେଲେହେଁ ତୁ ଅଜି ସମଗ୍ର ଦେଶର
 ପୂଜ୍ୟ ହେବାକୁ ସାମର୍ଥ୍ୟ ଲଭ କରିଅଛୁ । ଧନ୍ୟ
 ତୋହର ପିତାମାତା ।

ଧର୍ମପଦ—ମୋତେ ଅପରାଧୀ କରିବୁ ନାହିଁ ପିତା !

ପିତା—ପିତା ! କିଏ ତୋର ପିତା ?

ଧର୍ମପଦ—ତୁମେ । ଏଇ ଦେଶ ତାହାର ନିଦର୍ଶନ । ମୋର ମା
 ଅମ ବାଡ଼ିର ଏହି କୋଳଗୁଡ଼ିକୁ ତୁମକୁ ଦେଖାଇବା
 ପାଇଁ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ପିତା ପୁତ୍ରକୁ ଅଲଙ୍ଘନ କରି ଗଦ୍‌ଗଦ୍ ସ୍ଵରରେ କହିଲେ,
 “ଧର୍ମପଦ ! ମୋର କୁଳ-ପ୍ରଦାପ ! ମୋର ଅଭିମନ୍ୟୁ ! ତୁହି
 ତେବେ ଅଜି ତୋର ପିତୃକାର୍ଯ୍ୟକୁ ସମାପ୍ତ କଲୁ । ତୁହି ତେବେ
 ମୋର ଧର୍ମପଦ, ଗର୍ଭରେ ଥିବା ସମୟରେ ଯାହାର ନାମକରଣ
 ମୁଁ କରି ଅସିଥିଲି ? କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତୋତେ କଦାପି ଛାଡ଼ିପାରବି

ନାହିଁ । ସଂସାର କିଛିନୁ ହେଉ, ବା'ର ଶବ୍ଦ ବିକାଶିକ ମସ୍ତକ
ଭୂତଳରେ ଲେଟୁ; ତୋତେ ଶୁଭ କେବେହେଲେ ମୁଁ ବଞ୍ଚିପାରିବି
ନାହିଁ । ତୁ ଯେ ମୋର ଜୀବନ ।”

ଧର୍ମପଦ—ପିତା, ଏବେ ମୋତେ ପୁଅ ବୋଲି ଚିହ୍ନି ଅପଣ
ମୈତ୍ରାନ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ବାବ ଶବ୍ଦ ବିକାଶିକ
ଜୀବନ ରକ୍ଷା କରିବାପାଇଁ ଅଳି ମୋର ମନ୍ଦିରା ଅବଶ୍ୟକ
ହେଉଅଛି । ସ୍ଥିତିଚକ୍ରରେ ବିଚାର କରନ୍ତୁ, ବା'ର ଶବ୍ଦ ବିକାଶି,
ତାଙ୍କର ପୁଅ, କନ୍ୟା, ସ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରଭୃତି ସମସ୍ତଙ୍କ ଦାୟିତ୍ବ
ଅପଣଙ୍କ ଉପରେ । ଅପଣ ‘ବା'ର ଶବ୍ଦ ବଢ଼େଇରେ
ଦାୟୀ, ନା ପୁଅରେ ଦାୟୀ ?’

ପିତା—ନା ନା ବାପ । ତୋତେ ଶୁଭ ମୁଁ କଦାପି ବଞ୍ଚିପାରିବି
ନାହିଁ ।

ଧର୍ମପଦ—ଅପଣଙ୍କୁ ବଞ୍ଚିବାକୁ ହେବ । ମୋର ସ୍ନେହଶୀଳା
ଜନନୀ ଅପଣଙ୍କ ପଥକୁ ଅନାଲ୍ ଦର୍ଶିଅଛନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ପାଇ
ସାନ୍ତୁନା ଦିଅନ୍ତୁ ।

ପିତା—ସାନ୍ତୁନା ଦେବି ? କି ସାନ୍ତୁନା ଦେବି ରେ ବାପ ?
ତୋତେ ହରାଇ ମୋର ଏହି ଦାନ ଜୀବନକୁ ଘେନି
ଫେରିଗଲେ କେଉଁ ଜନନୀର ହୃଦୟ ସଜୁବୁ ହେବ ?

ଧର୍ମପଦ—ଅପଣ ଶୋକରେ ଅଧୀର ହୁଅନ୍ତୁ ନାହିଁ, ପିତା । ନିଜ
ବଂଶର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ପାଇଁ, ବିକାଶକୁଳର ପ୍ରାଣରକ୍ଷା
ପାଇଁ, ପୁଣି ସ୍ବଦେଶର ଜୀର୍ଣ୍ଣରକ୍ଷା ପାଇଁ ମୁଁ ଅଳ୍ପ
ମନ୍ଦିରାକୁ ପାଉଛି । ଏହାଠାରୁ ବଞ୍ଚି ରହିବା କଅଣ
ଅଧିକ ଗୌରବର ବିଷୟ ? ମହୁଷ୍ୟର ଧରମାୟୁ ବା
କେତେ ? କିନ୍ତୁ ଏହି କୋଣାର୍କ ମନ୍ଦିର ଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ

ମୋର ଜୀର୍ଣ୍ଣ ଜୀବିତ ଥିବ । ମୋର ତ୍ୟାଗ ଏ ଦେଶର
କେତେ ସନ୍ତାନକୁ ଅନୁପ୍ରାଣିତ କରିବ ।

ଧର୍ମପଦ ଏହା କହୁ ପିତାକୁ ନମସ୍କାର କରି ବିଦାୟ
ହୋଇଗଲା ଏବଂ ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗା ନଦୀର ଗର୍ଭରେ ଦେହ
ବିସର୍ଜନ କଲା ।

ପ୍ରଶ୍ନ

- ୧ । ଧର୍ମପଦ ମରିବାକୁ ଗୌରବର ବିଷୟ ବୋଲି କାହିଁକି
ମନେ କଲା ?
- ୨ । ଅଭିମନ୍ୟୁ ଓ ଲଗ୍ନୀରଥଙ୍କ ବିଷୟ ଏ ପାଠରେ କାହିଁକି
ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଅଛି ?
- ୩ । “ଯେଉଁ ଦେଶରେ ଛୋଟ ପରି ବାଳକର ଜନ୍ମ ହୋଇଛି,
ସେ ଦେଶରେ କେଉଁ ଲୋକାର୍ଥ ଆବଶ୍ୟକ ?”—
ପୂର୍ବାପର ସମ୍ପର୍କ ନେଇ ବୁଝାଉଥିବ ।
- ୪ । ଅପରାଧୀ, ପୁରସ୍କାର, ପୂର୍ଣ୍ଣ, ସମର୍ଥ, ମାନ, ମୃତ୍ୟୁ, ବିଶାଳ—
କେଉଁ କେଉଁ ଶବ୍ଦଦ୍ୱାରା ଉଲ୍ଲେଖିତ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକର ବିପରୀତାର୍ଥ
ପ୍ରକାଶ ପାଏ ?

ଉଇ ଓ ମହୁମାଛ

ମଧ୍ୟମଣିକାକୁ ଭଲ କହେ, “କି ନିବୋଧ ତୁହି,
ଅକାରଣ କିପା କରୁ ବୋଲି,
ଜାଣିପାର ତୋ ଚକ୍ରକୁ ଅପରେ ହରନ୍ତି ମଧୁ,
ମୂଲବାସେ ରହୁ ତୁହି ଭୋଲ ।

ଦେଖ ମୋତେ, ନୀରବରେ ବିପ୍ଳବ ସାଧନା କରେ
 ରବି ଘର କର ନିରାପଦ,
 ଗୀତ ଗାଇ ଫୁଲେ ଫୁଲ କହ କିପାଁ ଉଡ଼ି ବୁଲ,
 ଗୁଣ୍ଡ ଗୁଣ୍ଡ କରୁ ତୁ ଶବଦ ?”

[ମନୁଷ୍ୟେଣ ଓ ଉଚ୍ଚାତ୍ମକା]

ଉଡ଼ି ବଳମୀକ ପାଶେ ହସି ମନୁମାତ୍ର ଭାଷେ,
 “ପରହୃଦ ପାଇଁ ମୋ ସମ୍ପଦ,
 ହରଷେ ମୁଁ ଗାଏଁ ଗୀତ, ସରସ ସଦା ମୋ ଚିତ୍ତ,
 ନ ଗଣି ତଳେ ଦୁଃଖ ଭୟ ।

ସ୍ୱାର୍ଥ ଲାଗି ସଦା ଅଳ୍ପ   କରୁ ତୁମ୍ଭ ଅତି ମନ୍ଦ,
 ବହୁ ଧନ କରୁ ଗୁରୁଗାର,
 ସୁନ୍ଦର ବସନ କାଟି   ସିନାକେ କରୁ ତୁ ମାଟି,
 କେତେ ଗ୍ରନ୍ଥ ହୁଏ ତୋ ଅହାର ।
 ଫୁଲ ମୋର ପ୍ରିୟବନ୍ଧୁ   ହସି ପାରି ଦିଏ ମଧୁ,
 କହେ, 'ଯେତେ ଘେନିଯାଅ ରସ,
 ତାଳି ଦେଇ ପ୍ରୀତିସୁଧା   ସୁଖୀ କର ଏ ବସୁଧା,
 ଗାଅ ତୁମେ, ବିତରେ ମୁଁ ହସ ।'
 ବହୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରସ,   ଫୁଲର ବଡ଼ାଏ ବଣ,
 କାନେ କାନେ ଗାଏ ତାର ଗୀତ,
 'କୁସୁମ ସଙ୍ଗୀତ ଭରା   ଅତି ସୁଖମୟ ଧରା
 ଅନନ୍ଦରେ କର ପରହୃତ ।'
 ଜଗତର ହୃଦ ଲାଗି   ସଦା ମୁହିଁ ଅନୁରାଗୀ,
 ତେଣୁ ସର୍ବେ କରନ୍ତି ଆଦର,
 ତୁମ୍ଭ ମନ୍ଦଗୁଣ ଯୋଗୁ   କେତେ ଦୁଃଖ କଷ୍ଟ ଭୋଗୁ,
 ଶେଷେ ଘଟେ ନିଧନ ଲୋହର ।"

ପ୍ରଶ୍ନ

- ୧ । ମଦୁମାଞ୍ଜର କି ଦୋଷ ଦେଖାଇ ଭଲ ତାହାକୁ ତରସାଇ
 କଲା ଏବଂ ଉତ୍ତର କି ଦୋଷ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ମଦୁମାଞ୍ଜି ନିଜର
 ମହତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରଦର୍ଶନ କଲା ?
- ୨ । ଏହି କଥୋପକଥନରେ କାହାର ଯୁକ୍ତି ତୁମ୍ଭଙ୍କ ପଥାର୍ଥ
 ବୋଧ ହେଉଅଛି ଏବଂ କାହିଁକି ?

୩ । ମଦୁମାଛି ଫୁଲର ବାଣ ବଢ଼ାଏ କିପରି ?

୪ । ‘କୁସୁମ ସଙ୍ଗୀତ ଭରା……ପରହିତ’—ଏହାର ଭାବ ନିଜ ଭାଷାରେ ଲେଖ ।

୫ । ସରସ, ସ୍ଵାର୍ଥ, ନିର୍ବୋଧ, ଅନନ୍ଦ, ପ୍ରିୟ, ଅନୁରାଗ—
ଏଗୁଡ଼ିକର ବିପରୀତାର୍ଥବୋଧକ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ଗୋଟିଏ
ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କର ।

ଭରତର ରାଜଧାନୀ

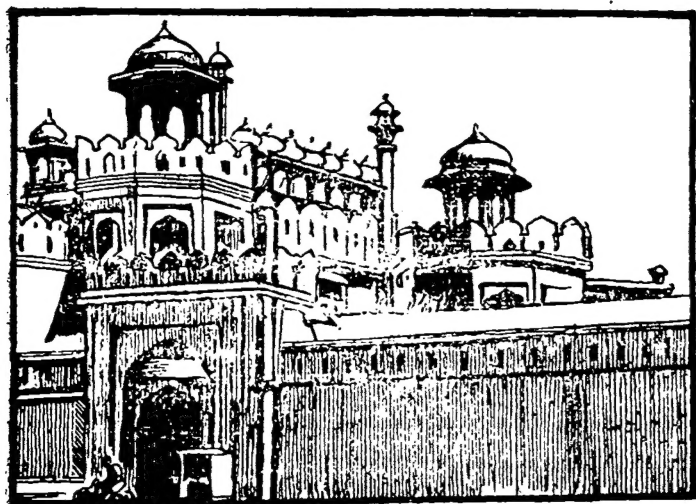
ଅଜି ପ୍ରାଚୀନ କାଳରୁ ଭରତବର୍ଷ ଏକ ସଭ୍ୟ ଦେଶରୂପେ
ଓ ଦକ୍ଷିଣ ଏହାର ରାଜଧାନୀରୂପେ ପରିଚିତ । ଏହି ନଗରୀ ଭରତର
‘ଦେହଲୀ’ ବା ପ୍ରବେଶଦ୍ଵାର କହିଲେ ଚଳେ । ଦେହଲୀ ଶବ୍ଦରୁ
ଦକ୍ଷିଣ ନାମ ଅବତୁଷ୍ଟ ହୋଇଅଛି ବୋଲି କୁହାଯାଏ ।
ମହାଭାରତରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କ ରାଜଧାନୀ ରତ୍ନପ୍ରସ୍ଥ ଅଧୁନିକ
ଦକ୍ଷିଣ କଟକରେ ଅବସ୍ଥିତ ଥିଲା । ପୁରୀ ଦକ୍ଷିଣ ଅଧୀଶ୍ଵରମାନେ
ଅସୀମ ଶମତାଶାଳୀ ଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ସଂସ୍କୃତରେ ଗୋଟିଏ
ପ୍ରବାଦ ଅଛି । ସେ ପ୍ରବାଦର ଅର୍ଥ “ଦକ୍ଷିଣ ଅଧୀଶ୍ଵର
ଜଗଦୀଶ୍ଵରଙ୍କ ପରି ।”

ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ହିନ୍ଦୁରାଜାମାନେ ଭରତର ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ
ସ୍ଥାନରେ ରାଜଧାନୀ ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ଅଜି ମଧ୍ୟ ଦକ୍ଷିଣ ଭରତର
ରାଜଧାନୀ । ବାରମ୍ବାର ଏହା ଶତ୍ରୁକବଳରେ ପଡ଼ିଅଛି ଓ ହିମାଗତ
ଅହିମଶଦ୍ଵାରା ଦକ୍ଷିଣ ପ୍ରାଚୀନ କାଳର ପ୍ରାସାଦଗୁଡ଼ିକ ଧ୍ଵଂସପ୍ରାପ୍ତ
ହୋଇଅଛି । କେବଳ କେତେକ ମନ୍ଦିର, ପ୍ରସ୍ଥ, ଖିଲାଣ ଓ ମସଜିଦ୍‌ର
ଧ୍ଵଂସାବଶେଷ ଅଜି ଅଜିତ ସମୃଦ୍ଧିର ସାକ୍ଷ୍ୟ ଦେଉଅଛି ।

କୋଟି କୋଟି ମୁଦ୍ରାବ୍ୟୟରେ ନିର୍ମିତ ମସୂରସିଂହାସନ ଓ ପ୍ରସିଦ୍ଧ
କୋହ୍ନୁର ଘାଟକ ମଧ୍ୟ ଅବିମଳକାଶ୍ୟମାନେ ଏଠାରୁ ଦେଶ
ପଳାଇଥିଲେ ।

ଯମୁନା ନଦୀକୂଳରେ ଦୁଇ ମାଇଲ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦକ୍ଷିଣଗଣ୍ଡ
ବିସ୍ତୃତ । ମୋଗଲସମ୍ରାଟ୍ ଶାହଜାହାନ ଏ ନଗରକୁ ପୁନର୍ବାର
ନୂତନଭାବରେ ନିର୍ମାଣ କରାଥିବାରୁ ଦକ୍ଷିଣ ଅନ୍ୟ ନାମ

[ଇଲକିଶ୍ଵାର ଦୁର୍ଗ]

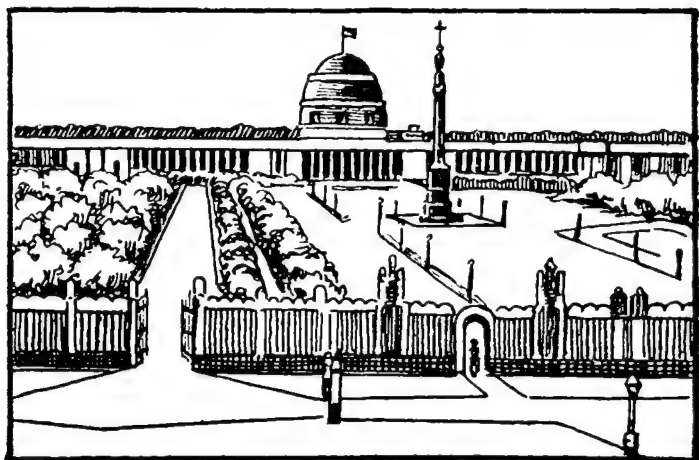
ଶାହଜାହାନାବାଦ ହୋଇଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ମୋଗଲସମ୍ରାଟ୍ମାନେ
ମଧ୍ୟ ସୁନ୍ଦର ହର୍ମ୍ୟମାନ ନିର୍ମାଣ କରି ଏହାର ଶୋଭା ବଢ଼ାଇଥିଲେ ।

ମୋଗଲମାନଙ୍କର ପ୍ରଧାନ ଜୀର୍ଣ୍ଣୋଦ୍ଧାର ଦକ୍ଷିଣ ଜୁମା
ମସଜିଦ୍ ପ୍ରାୟଶଃ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ମସଜିଦ୍ ରୂପେ ବିଖ୍ୟାତ ।

ଲେହନ ପ୍ରସ୍ତର ଓ ଶୁଭ୍ର ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାର ପ୍ରସ୍ତରଦ୍ୱାରା ନିର୍ମିତ ହୋଇ ଏହି ଅଟ୍ଟାଳିକାଟି ଗୋଟିଏ ଭଲ ସୁଲଭୁଆ ଭାବରେ ଗଠିତ ହୋଇଅଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଦିଲ୍ଲୀର ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ ବିଖ୍ୟାତ କୁତବ-ମିନାର ପ୍ରମୁ ଅଛି । ଏହା ତଳୁ ୨୩୮ ଫୁଟ ଭଲ । ଏହି ପ୍ରମୁର ଶିଖରଦେଶକୁ ଯାଇ ସେଠାରୁ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗର ମନୋହର ଦୃଶ୍ୟାବଳୀ ଦେଖିବାପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତରନିର୍ମିତ ସୋପାନ ଅଛି । ସାତ ଶହ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ସମ୍ରାଟ୍ କୁତବୁଦ୍ଦିନଙ୍କ ନିର୍ମିତ ମସଜିଦ୍ ଭାବରେ ଏହି ପ୍ରମୁ ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲା । ଦିଲ୍ଲୀର ମୋତି ମସଜିଦ୍ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରାସାଦ । ମୋଗଲସମ୍ରାଟ୍ ଅବ୍ରହାମ୍‌ଜେବ ଏହାକୁ ନିର୍ମାଣ କରିଥିଲେ ।

ଏହା ଛଡ଼ା ଲଲକିଲ୍ଲା, ଦେଓସ୍ତାନ-ଇ-ଶାସ୍, ହୁମାୟୁନଙ୍କ କବର, କଲମ୍ ମସଜିଦ୍, ଶରରପୁର ମସଜିଦ୍ ଓ ଶେରଶାହଙ୍କ ମସଜିଦ୍ ପ୍ରଭୃତି ଅନେକ ସୁନ୍ଦର ପ୍ରାଚୀନ ଅଟ୍ଟାଳିକା ଏଠାରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଏଗୁଡ଼ିକମଧ୍ୟରୁ ହୁମାୟୁନଙ୍କ କବର ସର୍ବାପେକ୍ଷା ମନୋହର ଓ ସୁଲ୍ୟବାନ ବୋଲି ବିବେଚିତ ହୋଇଥାଏ । ଗତ ମହାୟୁଦ୍ଧରେ ସୁଭାଷ ବୋଷଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଯେଉଁ ଭାରତ ଜାତୀୟ ବାହିନୀ ଗଠିତ ହୋଇ ଭାରତକୁ ସ୍ୱାଧୀନ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅଭିଯାନ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲା, ତାହାର କେତେକ ସୈନ୍ୟାଧ୍ୟକ୍ଷ ଦିଲ୍ଲୀର ଲଲକିଲ୍ଲାରେ ବନ୍ଦୀ ହୋଇଥିଲେ । ସେହି ଲଲକିଲ୍ଲାରେ ହିଁ ସେମାନଙ୍କର ବିରାଟ ହୋଇଥିଲା । ବନ୍ଦୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ପରଲୋକଗତ ବୁଲଭୁର ଦେଶର ପ୍ରମୁଖ ଅଭିନେତା କଂଗ୍ରେସ-ନେତାମାନେ ଲାଗିଥିଲେ । ପଣ୍ଡିତ ଜବାହରଲାଲ ନେହେରୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଥମ ଥରପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଓକିଲତା କଲେ । ସେମାନେ ଶରସ ହେବା ପରେ ଇଂରେଜ ସରକାର ଭାରତକୁ ଶାସନ

କ୍ଷମତା ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବା ବିଷୟ ଅଲୋଚିତ ହେଲା । କ୍ଷମତା ହସ୍ତାନ୍ତର ଦିନ ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁ ଏହି ଲାଲ୍‌କିଶ୍ନୀଭବନରେ ପ୍ରଥମେ ଭାରତର ଜାତୀୟ ପତାକା ଉଡ଼ାଇଲେ । ତାହାପୁର୍ବରୁ ସେଠାରେ ଇଂରେଜ ପତାକା ଉଡ଼ିନିଥିଲା ବୋଲି କହାଯାଇଛି ।

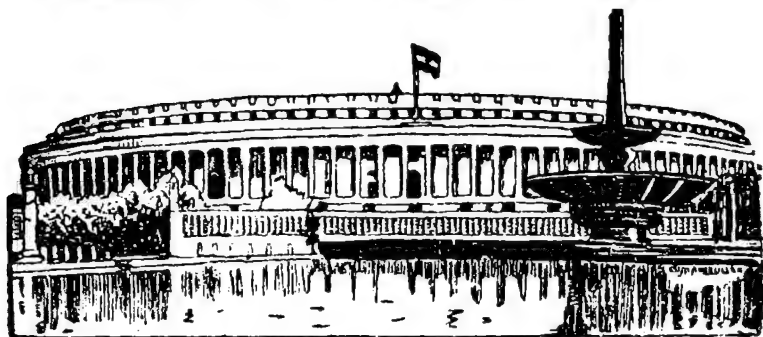

[ନୂଆଦିଲ୍ଲୀର ଲାଲ୍‌କିଶ୍ନୀ-ଭବନ]

ଇଂରେଜମାନେ ଭାରତର ଶାସନଭାର ଗ୍ରହଣ କରିବାପରେ ପ୍ରଥମେ କଲିକତାକୁ ରାଜଧାନୀ କରିଥିଲେ । ସମ୍ରାଟ୍ ପଞ୍ଚମ ଜର୍ଜଙ୍କ ଅଗମନ ଉପଲକ୍ଷରେ ୧୯୧୧ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ମାସ ୧୨ ତାରିଖରେ ଦିଲ୍ଲୀଠାରେ ଗୋଟିଏ ବିଶାଳ ଦରବାର ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଇଥିଲା । ଏହି ଦରବାରରେ କଲିକତାରୁ ଦିଲ୍ଲୀକୁ ରାଜଧାନୀ ଉଠାଇନେବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ସମ୍ରାଟଙ୍କଦ୍ୱାରା

ଘୋଷିତ ହେଲା । ସମ୍ରାଟ୍ ପଞ୍ଚମଜଙ୍ଗ୍ ଇସେମ୍ବର ୧୫ ତାରିଖରେ ପ୍ରାଚୀନଦିଲ୍ଲୀ ନିକଟରେ ଏକ ନୂତନ ନଗରର ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଶୁଭ ଦେଇଥିଲେ । ନୂତନଦିଲ୍ଲୀର ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଅଠର ବର୍ଷରେ ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ନଗରର ନାମ “ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ” ।

ସମଗ୍ର ଦିଲ୍ଲୀର ଲୋକସଂଖ୍ୟା ଗୁରୁ ଲକ୍ଷ ଏବଂ ଭାରତୀୟ ସହରମାନଙ୍କର ଲୋକସଂଖ୍ୟା ଦୃଷ୍ଟିରେ କଲିକତା, ବମ୍ବେ, ମାଦ୍ରାସ ଓ ହାଇଦ୍ରାବାଦ ପରେ ଏହା ପଞ୍ଚମ ସ୍ଥାନ ଲଭି କରୁଅଛି ।

[ଭାରତ-ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ-ସଭାଗୃହର ଦୃଶ୍ୟ]

ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ ଯେଉଁଠାରେ ନିର୍ମିତ ହୋଇଅଛି, ତାହା ପୁର୍ବେ ରାଜସ୍ଥିନା ନାମକ ଏକ ପାଟଣା ଭୂମି ଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ସେଠାରେ ବହୁସଂଖ୍ୟକ ସରକାରୀ ଗୃହ, ବାସଗୃହ, ଯାଦୁଘର ଓ ବ୍ୟବସ୍ଥାପକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବଡ଼ ବଡ଼ ଅବାସ ନିର୍ମିତ ହୋଇଅଛି । ନୂଆଦିଲ୍ଲୀର ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସରକାରଙ୍କୁ ବହୁ ଅର୍ଥ ବ୍ୟୟ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଅଛି । ପ୍ରତିଦିନ ଯେତେ ମଜୁରୀ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ, ସମୟ ସମୟରେ ସେମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ଅଣତରଙ୍ଗ

ହଜାର ହୋଇଥିଲା । ଏହି ନଗରର ନିର୍ମାଣରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ
ଉପକରଣ ଛଡ଼ା ଯେତେ ଭଟ୍ଟା ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଅଛି, ସେଗୁଡ଼ିକୁ
ଲମ୍ବା ବାଗରେ ଗୋଟିକ ପରେ ଗୋଟିକୁ ଲଗାଇ ରଖି ପୃଥିବୀର
ପରସ୍ତ ଉପରେ ଗୁରୁ ଥର ଘେରାଇ ଦିଆଯାଇପାରେ ।

ନୂଆଦିଲ୍ଲୀର ପ୍ରଧାନ ପଥର ଦୁଇ ପାର୍ଶ୍ବରେ ଶୁକ୍ଳପତକ
କର୍ମସରିବମାନଙ୍କର ଅବାସ, ଯାଦୁଘର ଓ ରେକର୍ଡ଼ ଅଫିସ
ଅବସ୍ଥିତ; ସମ୍ମୁଖରେ ଦୁଇଟି କେନ୍ଦ୍ରଶାସନ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଓ
ଏ ଉଭୟମଧ୍ୟରେ ଶୁକ୍ଳପତ-ଭବନର ବିରାଟ ଗମ୍ଭୀର ଦେଖାଯାଏ ।

କେନ୍ଦ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ ସଭାଗୃହର ନିର୍ମାଣ ପ୍ରଣାଳୀ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ
ନୂତନ । ଦେଖିବାକୁ ଏହା ଗୃହପରି ଗୋଲାକାର ଓ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ
ଅନେକ ପ୍ରମୁଦାସ ବେସ୍ଥିତ । ଏହାର ପରସ୍ତ ପ୍ରାୟ ଅଧମାଇଲ
ଅଟେ । ଏ ବିଶାଳ ମନ୍ଦିରର ଏକ ଅଂଶରେ ଭାରତର ଉଚ୍ଚତମ
ବିଶ୍ୱାଳୟ ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରସ୍ଥଳରେ ଗୋଟିଏ ଗମ୍ଭୀରସ୍ୱଳ୍ପ
ଛତ୍ରାଳୟ ଅଛି । ଛତ୍ରାଳୟକୁ ଲଗିଥିବା ପ୍ରାସାଦରେ ଶୁକ୍ଳପତା ଓ
କେନ୍ଦ୍ର-ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ-ସଭାର ବୈଠକମାନ ହୋଇଥାଏ । ଏହି
ହସ୍ତ୍ୟମାନଙ୍କର ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ସ୍ଥାନରେ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ପ୍ରାଙ୍ଗଣ ଓ କୃତ୍ରିମ
ଝରଣାମାନ ଗୃହଗୁଡ଼ିକର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ବର୍ଦ୍ଧନ କରୁଅଛି ।

ଦିଲ୍ଲୀନଗର ବର୍ତ୍ତମାନ ଗୋଟିଏ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରଦେଶରୂପେ
ଶାସିତ ହେଉଅଛି । ଏଠାରେ ଭାରତବର୍ଷର କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର
ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବାରୁ ଦିଲ୍ଲୀର ପ୍ରାଚୀନ ଗୌରବ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ରହିଅଛି ।
ପୁଣି ବହୁ କାଳପରେ ସବୁ ସରକାରୀ ଗୃହ ଉପରେ ଅଜ୍ଞ
ଭଂରେଜ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ପତାକା ବଦଳରେ ଭାରତର ଜାତୀୟ-ପତାକା
ସ୍ଥାପନିତା ଘୋଷଣା କରୁଅଛି ।

ପ୍ରଶ୍ନ

- ୧ । ଦକ୍ଷିଣରେ ମୋଗଲସମ୍ରାଟ୍‌ମାନଙ୍କର ଯେଉଁସବୁଲ ଗର୍ଭି ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେଖାଯାଏ, ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯାହା ଜାଣି ଲେଖ ।
- ୨ । ନୂଆଦକ୍ଷିଣ ବର୍ଣ୍ଣିନା ସଂସେପରେ ଲେଖ ।
- ୩ । ଦେବଳ, ଜିମାଗଡ଼, ଧୂସାବଣେଷ, ହସ୍ତିନୀ, ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ-ସଭା, କର୍ମସଚିବ, ରାଷ୍ଟ୍ରସଭା, କୃତ୍ତିମ—ଏ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକର ଅର୍ଥ ଲେଖ ।
- ୪ । ପ୍ରାଚୀନକାଳ, କଲ୍ପକଳା, ଶିଖର, ହରଣା, ଗୁନ୍ତାଳୟ—ଏ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ଅପାଦାନ କାରକରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟ ରଚନା କର ।

ବିଚିତ୍ର ପୋଷାକ

ଏକ ଦେଶରେ ଜଣେ ସୌର୍ଯ୍ୟାନ ଶୁଭା ଥିଲେ । ପ୍ରତି ଘଣ୍ଟାରେ ଗୋଟିଏ ନୂତନ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧିବା ତାହାଙ୍କର ପ୍ରଧାନ କାର୍ଯ୍ୟ ଥିଲା । ତେଣୁ ସେଦେଶର ଲୋକେ ‘ଶୁଭା ଭଲ ବିଚାର କରୁଅଛନ୍ତି’ କିମ୍ବା ‘ଭଲରୂପେ ପ୍ରଜାପାଳନ କରୁଅଛନ୍ତି’ ନ କହି କହିଥାଆନ୍ତି, ‘ଶୁଭା ଅତି ଭଲ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧିଅଛନ୍ତି ।’

ନୂତନ ପରିଚ୍ଛେଦପାଇଁ ଶୁଭା ଏକପ୍ରକାର ପାଗଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ । ଥରେ ସେ ଘୋଷଣା କଲେ ଯେ, ଯେଉଁ କାହିଁକିର ତାହାଙ୍କ ପାଇଁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନୂଆ ଧରଣର ପୋଷାକ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଉ, ତାହାକୁ ସେ ଲକ୍ଷେ ଖର୍ଚ୍ଚମୁଦ୍ରା ପୁରସ୍କାର ଦେବେ ।

ଏହି ସମ୍ବାଦ ପାଇ ଦୂର ଜଣ ଧୂର୍ଜି ବ୍ୟକ୍ତି ଶୁଭାଙ୍କ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ବିପ୍ରସ୍ଥିତ ହୋଇ କହିଲେ, “ମହାରାଜ । ଅମ୍ଭେମାନେ ଯେଉଁ

ନୂତନ ପୋଷାକ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଦେବୁଁ, ତାହାର ଏକ ବଗିଚା ଗୁଣ ଅଛି । ବୁଦ୍ଧିଜ୍ଞାନ ଏବଂ ନିଜ ସ୍ଥାନର ଅଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ଚକ୍ଷୁକୁ ତାହା ଦେଖାଯିବ ନାହିଁ ।”

ଏହା ନିଶ୍ଚୟ ସବୁଠାରୁ ଅଭୂତ ପରିଚ୍ଛଦ ହେବ ଭାବି ପୋଷାକ-ଅଳସ ରାଜା ସେହି କାରିଗର ଦୁଇ ଜଣଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ, “ଏପରି ପରିଚ୍ଛଦରେ କେତେ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବ ?”

ଧୂର୍ତ୍ତି ଦୁହେଁ ଯେଉଁ ପରିମାଣରେ ରେଶମସୂତା, ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣଜର ଓ ମୋତିମାଣିକ୍ୟର ହିସାବ ଦେଲେ, ତାହା ଶୁଣି ରାଜା ଅଧିକ ଆନନ୍ଦ ହୋଇ ଭାବିଲେ, “ବାସ୍ତବରେ ଏପରି ମୂଲ୍ୟବାନ ପୋଷାକ ତ ମୋର ରଣ୍ଡାରରେ ନାହିଁ ।” ସେ ତତ୍ପରେ ସେମାନଙ୍କୁ କହିଲେ, “ଆଜିଠାରୁ ପନ୍ଦର ଦିନମଧ୍ୟରେ ଏହି ପୋଷାକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ତୁମ୍ଭେମାନେ ଦେବ । ଏହି ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ଆମ୍ଭେ ଏଥର ରାଜ୍ୟାଭିଷେକ-ଉତ୍ସବ ପାଳନ କରିବୁଁ ।”

ଧୂର୍ତ୍ତି ଦୁହେଁ ତନ୍ତ୍ର ଯାଗରେ ବସି ବସ୍ତ୍ରବସ୍ତ୍ରର ଛଳନା କଲେ । ରାଜରଣ୍ଡାରରୁ ଯେତେ ରେଶମସୂତା, ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣଜର ଓ ମଣି-ମାଣିକ୍ୟ ପାଇଲେ, ସେସବୁ ସେମାନେ ଗୋପନରେ ରଖିଲେ । ତନ୍ତ୍ର ନିବଟ୍ଟରେ ପାନାହାର କରି ଏବଂ ରାତିରେ ଅଳେଖ ଜାଲି ସେମାନେ କଠିନ ଅଧ୍ୟବସାୟଦ୍ୱାରା ପରିଚ୍ଛଦ ବୁଣିବା ପରି ଛଳନା କଲେ । ଦିନକୁ ଦିନ ତାହାଙ୍କୁ ରାଜରଣ୍ଡାରରୁ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣଜର ଓ ମଣିମୁକ୍ତା ମିଳିଲା ।

ଏହି ଅଭୂତ ବସ୍ତ୍ର ଦେଖିବାପାଇଁ ରାଜାଙ୍କ ମନରେ କ୍ରମେ ଉଦ୍ବେଗ ବଢ଼ିଲା; କିନ୍ତୁ ତାହାଙ୍କର ମନେ ପଡ଼ିଲା ଯେ, ନିତାନ୍ତ ବୋତା ଏବଂ ଅଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ତ ଏ ପୋଷାକ ଦେଖାଯିବ

ନାହିଁ । ତେଣୁ ବୁଦ୍ଧିମାନ୍ ଓ କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ସେ ପ୍ରଥମେ ପଠାଇଲେ ।

ସେତେବେଳକୁ ଏହି ପରିଚ୍ଛଦର ଅତ୍ୟାଧିକ ଶକ୍ତି ବିଷୟ ଶୁଣୁ ହୋଇଗଲାଣି । ପ୍ରଧାନଙ୍କ ଲୋକ ରାଜ୍ୟଭିତ୍ତିର ସମସ୍ତକୁ ଅଗ୍ରହରେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲେ ।

ରାଜ୍ୟର ବିଷୟ ଅତ୍ୟାଧିକ ଯାଇ ଦେଖିଲେ ଯେ ବାରିଗର ଦୁହେଁ ବହୁବଦ୍ଧତାରେ ବ୍ୟସ୍ତ; ଅଥଚ ତନ୍ତ୍ର ଦୁଇଟି ଶୂନ୍ୟ ପଡ଼ିଅଛି । ସେ ଅବାକ୍ ହୋଇ ଉଠିଲେ. “ଏହାର ଅର୍ଥ କଅଣ ? ମୁଁ ତ ବାହୁଣୀ ଏହେଲେ ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ପାଉ ନାହିଁ । ତେବେ କଅଣ ମୁଁ ବୁଦ୍ଧିମାନ୍ ? ଏତେ ବାକ ଯେଉଁ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ କର ମୋର ବାଞ୍ଛାକ୍ତ ବିପତ୍ତିକ, ସେ ପଦପାଇଁ ତେବେ କଅଣ ମୁଁ ଅଯୋଗ୍ୟ ?”

ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଚିନ୍ତିତ ହେଉ ଯିବା ୫୦ ପରୁରୁ, “ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ମହାରାଜା । କାର୍ଯ୍ୟଟି ଅପଣଙ୍କ ପସନ୍ଦକୁ କିପରି ଆସୁଅଛି ?” ତତ୍ପରେ ସେହି ଶୂନ୍ୟତାରେ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ଅନୁଲି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରି ସେ କହିଲା, “ଏଠାରେ ଏ ରାଜ୍ୟଟି ଅପଣଙ୍କୁ ପସନ୍ଦ ବୋଧ ହେଉଅଛି ତ ? ଏଠାରେ ଯେଉଁ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣଜର ଦିଆଯାଇଅଛି ଏବଂ ଏଠାରେ କିପରିବା ମୂକ୍ତା ଓ ମାଣିକ୍ୟର କଣିକାଗୁଡ଼ିକ ଅପଣଙ୍କ ମନକୁ ବେହୁଅଛି ତ ? ନଚେତ୍ ଅପଣ ଯେପରି ଆଦେଶ କରିବେ, ଅମ୍ଭେମାନେ ସେହିପରି କରିଦେବୁଁ ।”

ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ସେତେବେଳକୁ ଗଭୀର ଚିନ୍ତାମଗ୍ନ । ସେ ଶୂନ୍ୟ ଚକ୍ରରେ ଏସବୁ ଦେଖିବେ କିପରି ? ପୁଣି, କିଛି ଦେଖିପାରୁ ନାହାନ୍ତି ବୋଲି ପ୍ରକାଶ କରିବେ କିପରି ? ତାହାହେଲେ ତ ସେ କୋକା ଏବଂ ଅଯୋଗ୍ୟ ବୋଲି ପ୍ରମାଣ ମିଳିଯିବ ।